

IMPLEMENTACE INTERAKTIVNÍ TABULE DO PREGRADUÁLNÍ PŘÍPRAVY UČITELŮ ANGLIČTINY NA UNIVERZITĚ HRADEC KRÁLOVÉ

Pavla Machová¹; Michal Pištora²; Olga Vraštilová³

Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Katedra anglického jazyka a literatury,
Rokitanského 62, 500 03, Hradec Králové, Česká republika

e-mail: ¹pavla.machova@uhk.cz; ²michal.pistora@uhk.cz; ³olga.vrastilova@uhk.cz

Abstrakt

Interaktivní tabule se v posledních letech stala fenoménem moderního vzdělávacího procesu. Přes její relativně masové rozšíření do škol všech typů není zatím ve stejné míře propracována ucelená metodologie, která by na tento trend reagovala. Mnoho učitelů si proto s novou technologií, jež se jim nabízí, neví rady a v jejím využití zůstává tedy na povrchu a plně nevyužívá její potenciál. Vědomi si tohoto problému, snažíme se v pregraduální přípravě učitelů na naší fakultě tento nedostatek napravit a reagovat na potřeby nejen budoucích učitelů, ale i učitelů již praktikujících. Následující příspěvek se zamýšlí nad celkovou situací na školách a popisuje možné přístupy k jejímu zlepšení.

Úvod

Jednou z vymožeností na poli ICT v oblasti vzdělávání je bezesporu interaktivní tabule (interactive whiteboard, dále jen IWB). Tento prostředek pozvolna proniká do učeben nejen na základních a středních školách, ale také do učeben a jazykových laboratoří na vysokých školách. Pro budoucí pedagogy – studenty v programu učitelství – je samozřejmě nezbytné, aby byli s možnostmi IWB obeznámeni, nejlépe ještě před průběžnou pedagogickou praxí. Jde však především o aktivní seznamování v seminářích, pouhé občasné využití učitelem např. při přednáškách, v praktických hodinách jazyka či jen pro prezentace studentů na seminářích není dostatečné. Logickým vyústěním řešení této problematiky je zařazení okruhu IWB mezi témata probíraná v oborové didaktice. Tento článek se zamýšlí nad obsahovou náplní tohoto okruhu v oborové didaktice angličtiny pro budoucí učitele tohoto jazyka. Popisovaná problematika byla realizována se studenty oboru učitelství pro 1. a 2. stupeň základní školy a stala se nedílnou součástí předmětů Metodika angličtiny, Didaktika angličtiny a Anglický jazyk s didaktikou na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové.

1 Interaktivní tabule

Na fakultě pracujeme především se systémem Smartboard (tento systém byl použit nejdříve a pro studenty na Katedře anglického jazyka a literatury jsou k dispozici dvě učebny s tímto systémem). Soubor používaných aktivit a zahrnuté dovednosti nepředpokládají hluboké znalosti ICT nebo nějaké speciální či pokročilé znalosti a dovednosti, hlavní důraz je kladen na běžnou uživatelskou práci jak s IWB, tak i se souvisejícím softwarem, s cílem zaměřit se na didaktické využití IWB pro výuku angličtiny, zvýšení motivace žáků, zvýšení ICT kompetence budoucích učitelů apod. V hodinách didaktiky se tak snažíme zmínit pozitiva i negativa tohoto prostředku, uvést příklady s ohledem na organizaci hodiny, formy práce a vhodné typy činností a rozvíjených dovedností. V neposlední řadě uvádíme rovněž možnosti IWB na poli mezipředmětových vztahů a průřezových témat, seberealizace žáků, kreativity, apod.

2 Zdůvodnění

2.1 Osobní výměna zkušeností

Jedním z důvodů, proč zařadit IWB jako nový okruh do oborové didaktiky, jsou i osobní zkušenosti vyučujících z vlastní práce se studenty v seminářích, z účasti na konferencích a seminářích či z neformálních rozhovorů s pedagogy vysokých, středních i základních škol, zaměřených na výměnu zkušeností. O těchto neformálních zkušenostech jako primárním zdroji informací hovoří i profesorka B. Somekhová v hodnotící zprávě k projektu zaměřenému na používání IWB ve Velké Británii (Report on PSWE Project) [5]. Tam, kde byly ve školách nainstalovány IWB současně ve všech třídách, se učitelé naučili pracovat s nimi výjimečně rychle, ochotně si vyměňovali zkušenosti a vzájemně se podporovali. Potřeba problematiku zvládnout vedla ke kolektivnímu učení, které se ukázalo jako velmi produktivní strategie. Každodenní neformální spolupráce a pomoc ve výsledku přinesla lepší výsledky než formální vzdělání poskytnuté odborníky na ICT. I tyto závěry nás vedly k rozhodnutí začlenit daný okruh do oborové didaktiky angličtiny.

2.2 Interaktivita

Neméně důležitým faktorem je i široké nazírání pojmu interaktivita. Naše vnímání je poněkud širší, neomezuje se na samotnou a) interaktivitu, kterou přináší moderní technologie (a většinou znamená pouze interakci jednotlivce a materiálu pomocí moderní techniky), ale i b) interakci mezi učitelem a žákem a c) mezi žáky navzájem (o těchto typech výše zmíněná studie rovněž hovoří). Posledně jmenovaný typ, interaktivita mezi „žáky“ navzájem, je do určité míry vysledovatelný jak při spolupráci vzdělávajících se učitelů ze zmíněné studie a podobných neformálních příležitostech, tak také při seminářích didaktiky angličtiny, kde někteří studenti prezentují převzaté upravené či vlastní materiály na IWB, nebo alespoň při prezentaci použijí některé prvky IWB jako je zápis perem, apod. Tato seminární forma, spojená s dotazy, diskusí, vyzkoušením si předkládané aktivity přímo u IWB v roli žáka apod. je podle našich zkušeností velmi přínosná, jak pro studenty, kteří vystupují v roli učitele a získávají zpětnou vazbu, tak pro studenty v rolích žáků, kteří zpětnou vazbu vytvářejí a zároveň se seznamují s IWB. Zároveň má účast na této aktivitě obvykle motivační dopad. V neposlední řadě je třeba zmínit i d) interakci mezi učitelem a materiálem.

Podívejme se na jednotlivé typy interakcí podrobněji – od tohoto pohledu se odvíjelo naše rozhodování o skladbě jednotlivých podtémat celého okruhu.

2.2.1 Interakce žák a materiál

Tento typ interakce nejčastěji zahrnuje vysvětlování gramatického jevu a jeho následné procvičení, prezentaci a procvičení slovní zásoby, hru, text a doprovodné úkoly pro čtení s porozuměním, cvičení na pravopis, transformace, aktivity zaměřené na rozvoj kognitivních schopností, mezipředmětové vztahy apod. Nejčastěji u tabule pracují postupně jednotlivci, případně i dvojice. Z technického hlediska manipulují s materiálem (text, slova, obrázky), přiřazují, doplňují informaci, píšou, malují apod. Pasivně může být použita IWB jen učitelem – pro ilustrování pomocí obrázků, videa, propojení textu a grafiky, záznam perem do textu či obrázku, apod. Pokud jde o procvičování, je třeba důkladně promyslet, jak zaktivizovat celou třídu, je-li u IWB vždy jen jeden žák. V některých případech je nutné materiál připravit i pro žáky do lavic. V rámci tohoto typu interaktivity je nutné připomenout i možnost výběru materiálu samotnými žáky. Je také důležité, že materiál na IWB lze uchovat i s vypracováním a následnými opravami či komentáři [3], [4].

2.2.2 Interakce učitel a žák, žák a žák, žáci a žáci

Stejný problém – udržet pozornost všech žáků – se může objevit i při dalších typech interakce, pracuje-li učitel s jedním žákem u IWB, případně pracují-li žáci spolu (dvojice, skupinky). Tento typ činností bývá zaměřen spíše na komunikativní činnosti, mluvené či psané. Nejde tudíž přímo o manipulaci s jazykovým materiálem, ale IWB slouží jako vstupní informace pro zadanou aktivitu. Bývá to informace textová, obrazová, auditivní, kombinovaná, apod. Daný úkol často zahrnuje uplatnění kognitivních schopností a znalostí z ostatních předmětů, žáci mohou všichni pracovat v lavicích, případně jeden, dvojice či skupinka pracovat u IWB. V některých případech je tedy vhodné vstupní informaci připravit také na pracovní listy. I v případě tohoto typu interakce nesmíme zapomenout, že materiál na IWB je možno doprovodit poznámkami, opravami, náčrtky, zvýrazněním, apod. a následně uložit pro další použití v následujících hodinách. IWB má další příjemnou výhodu pro učitele – klinutím máme čistou pracovní plochu [2].

2.2.3 Interakce učitel a materiál

Tento typ interakce je spíše okrajový, nicméně důležitý. IWB skýtá tolik možností propojovat materiály různého typu a původu, kombinovat je, rychle přecházet z jednoho do druhého, uchovávat zápisky z činnosti v hodině (např. příspěvky do diskuse), apod. Pouhým dotykem lze přejít od jedné činnosti ke druhé, od jednoho materiálu ke druhému a zase se podle potřeby vracet. S trochou cviku může učitel získat pocit propracovaného sledu aktivit. Je však třeba mít vždy na paměti, že tento typ interakce by měl zůstat okrajový a aktivními činiteli práce s IWB by měli zůstat žáci a interaktivita.

2.3 Interaktivita jako východisko obsahu tématu

Tyto tři okruhy zaměření činností se staly základem pro vymezení úkolů pro studenty v hodinách didaktiky angličtiny, především okruh první, kde má student možnost připravit různorodé materiály pro prezentaci a procvičování jevů a pomocí zpětné vazby ve třídě – od “žáků” a případně i “pozorovatelů” – zjistit, jak materiál funguje v reálu. U druhého okruhu byla zdůrazněna potřeba promyšlenosti jednotlivých kroků a důraz na aktivizaci celé třídy s ohledem na eventuální použití pracovních listů, u třetího okruhu pak aktivita žáků. Jistá zběhlost práce s IWB není přímo cílem oborové didaktiky angličtiny, jde nám především o seznámení s technickými možnostmi této pomůcky a zamyšlení nad jejím využitím pro výuku jazyka.

Obsahově tedy bylo do didaktiky angličtiny zakomponováno celé nové téma, jako součást širšího tématu ICT v angličtině. V první fázi byly prezentovány konkrétní materiály určené pro ilustrování technických a didaktických možností IWB tak, aby bylo zřejmé, že IWB lze využívat několika způsoby – jako pouhou tabuli s fixem a barevnými pery, jako záznamník, jako monitor počítače, apod. Odděleně byly předvedeny materiály vytvořené v software pro tento typ IWB. Ve druhé fázi byly představeny weby se zdroji, již vytvořenými učiteli v České republice a Velké Británii. Následně byl představen software pro Smartboard, program Notebook. Jako doporučený postup pro seznámení s tímto softwarem se jeví využití konkrétního, již vytvořeného materiálu, nejlépe z českého webu www.veskole.cz, a jeho stažení do počítače uživatele (po stažení softwaru, který je na webu poskytovatele zdarma, případně po potvrzení, že uživatel je zaměstnancem školy). V další fázi se studenti seznamují se základními funkcemi programu Notebook, jako je vkládání textu (po slovech, větách, souvislý text), vkládání obrázků, obrázků, audiosouborů či internetových odkazů, případně využití doprovodné databáze Galerie (rovněž zdarma ke stažení na stránce poskytovatele). Tato fáze – po předvedení v rámci semináře či soustavnějším používání učitelem – může probíhat i mimo výuku. Současně s další prezentací nových materiálů a jiných IWB funkcí se

postupně přidávají i studenti – jejich materiály mohou být zpočátku pouze převzaté a upravené, přičemž v prezentaci se studenti zaměřují na způsob a důvod úpravy převzatých materiálů. V dalších fázích se očekává předvedení již vlastního materiálu a aktivní zapojení do diskuse a hodnocení při prezentacích materiálů spolužáků.

Při rozhodování o začlenění práce se softwarem do oborové didaktiky jsme byli také vedeni myšlenkou pozdějšího možného využití softwaru přímo na základní či střední škole na budoucích pracovištích našich studentů, kde např. ve spolupráci s učitelem ICT by se s tímto programem mohli seznámit i žáci a sami zkusit zpracovat nějaký materiál, využitelný i v hodinách angličtiny.

3 Výzkum

Po dvou letech, kdy se tato inovace rozběhla, jsme se v roce 2011/2012 rozhodli oslovit studenty prostřednictvím dotazníku a zjistit, nakolik je tento okruh zaměřený na IWB oslovuje a jak relevantní se jim zdá.

Našeho zkoumání se zúčastnilo 18 studentů 4. ročníku (dále jen Ročník 2011/2012) studia učitelství Angličtina pro 2. stupeň základní školy (počet studentů v této skupině je 21) a 34 studentů prvního ročníku navazujícího magisterského studia Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - anglický jazyk a literatura (dále jen Ročník 2012/2013). Studenti se měli vyjádřit celkem ve 14 otázkách. První část dotazníku se soustředila na zkušenosti z pedagogické i případné vlastní praxe studentů (doučování, práce pro jazykové agentury, apod.), druhá část dotazníku zkoumala přímé zkušenosti s IWB získané na vysoké škole v přednáškách a seminářích. V závěru měli studenti navrhnout, zda a jak dané téma obohatit.

Pro účel tohoto článku bylo vybráno 7 otázek.

3.1 Vybavení škol

V první otázce (Mají školy, kde jste byli na praxi, interaktivní tabuli?) jsme zjišťovali, zda školy, které studenti navštívili v průběhu praxe, mají IWB. Nelze předpokládat, že studenti skutečně zjistili pravý stav věci (nebyli předem o tomto výzkumu instruováni), naopak lze usuzovat, že někteří studenti (jak vyplývá z další otázky) přímo IWB použili nebo alespoň viděli během hodiny ve formě náslechu. Někteří se patrně dozvěděli o IWB při představování školy, někteří méně zaujatí studenti nemuseli takovou informaci pokládat za relevantní. Ročník 2011/2012 13 studentů odpovědělo ANO, 4 studenti NE, 1 student odpověděl NEVÍM. V ročníku 2012/2013 je patrný dramatický nárůst u odpovědi ANO, kterou zvolilo celkem 31 studentů, zatímco odpověď NE pouze 3 studenti. Tato čísla dokládají jasný trend ve vybavování škol, což dokládá i zjištění České školní inspekce, která uvádí, že „projekt EU peníze školám se stal nejefektivněji využitou podporou ESF a částečně pomohl minimalizovat zoufalou situaci některých škol v obnově a modernizaci vybavenosti a učebních pomůcek“ (ČŠI 2013) [1]. Podle zjištění ČŠI byl ve školním roce 2008/2009 průměrný počet interaktivních tabulí na jednu ZŠ 1,0 kusů, kdežto v roce 2011/2012 to již bylo 4,4 kusů. U SŠ je situace obdobná: v roce 2008/2009 byl průměrný počet IWB 1,2 a v roce 2011/2012 již 3,0. Větší městské školy jsou na tom samozřejmě lépe než školy s méně studenty (hned několik studentů uvedlo rozmezí mezi 6-8 IWB na jedné škole).

Na většině škol, podle našeho zjištění, jsou IWB umístěny především do tzv. kmenových učeben tj. tříd pro výuku jazyků, případně přírodovědných předmětů. S ohledem na tato zjištění je zjevně patrná potřeba věnovat se IWB v pregraduální přípravě učitelů systematicky a ne pouze okrajově či nárazově.

3.2 Využití IWB během praxe

Druhá otázka - Použil učitel/ka během praxe interaktivní tabuli? – byla zodpovězena takto:

V ročníku 2011/2012 6 studentů odpovědělo ANO, 12 studentů odpovědělo NE. Pokud tuto odpověď vztáhneme k předchozímu dotazu, lze z odpovědí vyvodit, že učitelé na více než polovinu ze 13 škol IWB sice měli k dispozici, ale během celé praxe ji patrně z nejrůznějších důvodů nevyužili (nesmíme zapomínat i na složité rozvrhování takových učeben na některých školách a to, že vyhrazeným dnem pro průběžné praxe na PdF UHK je čtvrtek). Ročník 2012/2013: 28 ANO, 6 NE. Situace je výrazně lepší oproti původnímu stavu. Otázkou ovšem zůstává, zda učitelé opravdu využívají celý potenciál, který IWB nabízí a nepoužívají je ve většině případů jako vylepšenou verzi dataprojektoru. Tato otázka zkoumající rozmanitost aktivit používaných s IWB bude předmětem některého z dalších šetření. Oproti dotazníku z roku 2011/2012 jsme do druhého dotazníku navíc zařadili otázku „Použili jste IWB během praxe vy?“ Na tento dotaz odpovědělo 27 studentů ANO, 7 NE. Důvodem nepoužívání byla většinou nedostupnost IWB v danou vyučovací hodinu. I tak je opět jasně patrná potřeba prohloubit přípravu budoucích učitelů o tento prvek.

3.3 Typ IWB

Ve třetí otázce (Znáte typ IWB na škole, kde proběhla praxe?) bylo cílem zjistit, nakolik si byli studenti během praxe vědomi existence více typů IWB. Zdůrazňujeme, že předem o tomto výzkumu nevěděli. Následně lze tedy uvažovat o tom, zda by nebylo vhodnější některé prvky tématu IWB (kromě toho, že tabuli běžně používá učitel pro prezentace a ukázky aktivit a postupně nechává studenty, aby se aktivně podíleli na poznávání praktické stránky IWB) předsunout do didakticky zaměřeného předmětu, který předchází pedagogické průběžné praxi, aby byla v tomto ohledu praxe plně využita i ve prospěch poznávání IWB. Ročník 2011/2012: 5 studentů odpovědělo ANO, 12 studentů odpovědělo NE, 1 student neodpověděl. Ročník 2012/2013 ANO odpovědělo 8 studentů, převážná většina tzn. 26 NE.

3.4 Pasivní dovednosti

Čtvrtá otázka - Měli jste dost prostoru na VŠ pro pasivní seznámení s IWB? – se již zabývá našim pedagogickým působením na vysoké škole – a zároveň působením dalších kolegů na ostatních katedrách. Výsledek není příliš lichotivý – V roce 2011/2012 11 studentů odpovědělo ANO, 6 studentů odpovědělo NE, 1 student neodpověděl. V roce 2012/2013 odpovědělo 6 studentů ANO, 28 studentů NE. Toto zjištění považujeme za alarmující. Většina studentů uváděla, že pouze předmět Didaktika AJ jim poskytl informace o IWB, přestože naše škola je poměrně štedře vybavena IWB a její použití se přímo nabízí i v jiných než jazykových předmětech (ale i dalších disciplínách). Bereme toto zjištění jako podnět pro zlepšení celkové situace na naší univerzitě.

3.5 Aktivní dovednosti

Odpovědi na pátou otázku znamenají výzvu do budoucnosti. Studenti byli dotázáni: „Měli jste prostor na aktivní využití IWB v seminářích či během vlastní prezentace?“ Lze opět předpokládat, stejně jako u předchozího dotazu, že se studenti vyjadřovali obecně ve vztahu k oběma studovaným předmětům (tedy angličtina v kombinaci s dalším předmětem). Pouze 9 studentů (tedy polovina) odpovědělo ANO, 8 odpovědělo NE, 1 student neodpověděl. Ročníku 2012/2013 nebyla tato otázka položena – přinejmenším v didaktických předmětech studenti příležitost dostávají.

3.6 Software pro IWB

Další otázka (Je vhodné zařadit znalost softwaru pro IWB jako součást předmětu Didaktika AJ?) byla pro naše úvahy o inovacích klíčová – znalost softwaru je zařazována do předmětu teprve tři roky, nejprve ještě jako výběrová aktivita, posléze jako povinná součást. Zdá se tedy, že studenti tuto změnu vítají – jejich odpovědi jsou převážně kladné. Ročník 2011/2012 16 studentů odpovědělo ANO, pouze 1 student odpověděl NE a 1 student neodpověděl. Ročník 2012/2013: ANO 25, NE 6, NEVÍM 3. Studenti tedy v souvislosti s potřebou využívat IWB ve své praxi pociťují svou přípravu v tomhle ohledu za nedostatečnou. Nejčastěji zmiňovali, že byli seznámeni s metodikou práce s IWB, ale schází jim dostatečný prostor pro „osahání“ si jednotlivých funkcí a praktický nácvik vytváření vlastních materiálů. Studenti, kteří zvolili odpověď NE, uváděli dva důvody. Jednak množství jednotlivých druhů softwaru, který je na trhu k dispozici a tím pádem obava z toho, že budou připravováni na práci s typem IWB softwaru, který nakonec v praxi nepotkají. Druhým důvodem byla obava o předimenzování předmětu Didaktika AJ, kdyby se IWB věnoval znatelně větší prostor. Tito studenti zároveň navrhovali vytvořit pro práci s IWB samostatný předmět, který by je seznámil detailně s praktickým ovládním IWB.

3.7 Návrhy

Poslední část výzkumu se zaměřila na návrhy a úpravy či rozšíření prozatímního obsahu okruhu IWB. Studenti se vyjadřovali k několika otázkám, týkajícím se konkrétních návrhů jako jsou např. typy aktivit, které by sami chtěli v hodinách procvičovat častěji, avšak mnohé tyto dotazy přesahují zde pojednávanou tematiku, proto z dotazníku vybíráme otázku „Měl by této problematice být věnován větší prostor?“ Odpovědi byly tentokrát rozděleny podle pohlaví – 10 studentek a 1 student řekli ANO, ANO s výhradou (výhrada se týkala aktivního zapojení do práce se softwarem pouze pro studentky informatiky) odpověděl pouze 1 student, NE odpověděli 3 studenti a 3 studentky neodpověděly. Celkově tedy lze říci, že studenti navrhují rozšíření okruhu IWB. Zdá se, že studenti – muži mají obecně vřelejší vztah k ICT a vymezený prostor vnímají jako dostatečný, na rozdíl od studentek, které by naopak rozšíření uvítaly. V ročníku 2012/2013 (rozdíl muži a ženy tentokrát nebyl sledován) odpovědělo 25 studentů ANO, 9 studentů NE. Důvody pro nezařazení jsou shodné s těmi u předešlé otázky a je tedy nutné zdůraznit, že studenti se nevymezují negativně vůči IWB či jejich používání. V odpovědích ANO bylo nejčastěji navrhováno zavést samostatný kurz pro práci s IWB, zahrnout práci s IWB i do ostatních předmětů studia (zejména do tzv. obecného základu, který je společný všem učitelským oborům) a v neposlední řadě navýšení hodinové dotace předmětu Didaktika AJ.

Takto získané poznatky byly zároveň promítnuty do rekvalifikačních programů DVPP, které na našem pracovišti probíhají. Studenti těchto kurzů jsou mnohdy nuceni používat IWB i bez dostatečného metodologického zázemí a častokrát jsou odkázáni na seznamování se s touto technologií metodou pokus-omyl. V rámci těchto programů je tedy mimo jiné praktikujícím učitelům umožněna výměna materiálů, zkušeností s IWB, metod využití učeben s IWB, typů aktivit pro interaktivní tabule a v neposlední řadě také preferencí jednotlivých vyučujících s konkrétními typy IWB a jejich softwarem.

Závěr

Výzkum provedený opakovaně mezi studenty předposledního ročníku oboru učitelství anglického jazyka pro 2. stupeň základní školy potvrdil, že zařazení tématu „Interaktivní tabule“ do okruhu ICT v angličtině v rámci předmětu Didaktika angličtiny byl správný krok a že zařazení práce se softwarem pro tvorbu vlastních materiálů k tabulím, které jsou na fakultě nainstalované, je pro studenty obohacením a výzvou. Seznámení se s tímto softwarem

jako povinnou součástí didaktiky vítají i studentky. Pro usnadnění přípravných fází proto navrhneme, aby byl tento software instalován nejen v učebnách s interaktivní tabulí, ale i v počítačových učebnách, aby si studenti ve volném čase mohli připravovat materiály a se softwarem se lépe seznamovat.

V hodinách didaktiky by pak naším cílem mělo být lepší a pro studenty aktivnější využití této pomůcky a vytvoření prostoru pro jejich komentáře, vlastní hodnocení a výměnu názorů a zkušeností.

Literatura

- [1] Česká školní inspekce: *Výroční zpráva ČŠI za školní rok 2011/2012*. [online]. Praha, leden 2013 [citováno 2013-09-02] dostupné z WWW: <<http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocni-zpravy/Vyrocni-zprava-CSI-za-skolni-rok-2011-2012>>.
- [2] ELSTON, C.: *Using ICT in the Primary School*. Paul Chapman Publishing, London, 2007. ISBN 978-1412930017
- [3] KENNING, M.: *ICT and Language Learning*. Palgrave Macmillan, Basingstoke, 2007. ISBN 9780230517073.
- [4] SOMEKH, B.: *Pedagogy and Learning with ICT*. Routledge, Oxon, 2007. ISBN 1134129890.
- [5] *Report on PSWE Project*. s. 6-9 [online]. Manchester, MMU. 2007 [cit. 2013-09-03]. Dostupné z WWW: <<http://publications.dcsf.gov.uk/eOrderingDownload/SWEEP-Report.pdf>>.

IMPLEMENTATION OF INTERACTIVE WHITEBOARD INTO PRE-SERVICE TEACHER TRAINING OF TEACHERS OF ENGLISH AT THE UNIVERSITY OF HRADEC KRÁLOVÉ

Interactive Whiteboard has recently become a phenomenon of the modern education process. Despite its massive expansion at all levels of education, the methodological adaptation lags far behind the reality. A large number of teachers has not been properly prepared to use its full potential. Being aware of this issue in pre-service teacher training, we at University of Hradec Králové attempt to overcome this difficulty and react adequately to the needs of future teachers. This article aims at providing some reflections and describes various possible approaches to the improvement of the current situation.

IMPLEMENTIERUNG DER INTERAKTIVEN TAFEL IN DIE PRÄGRADUALE AUSBILDUNG DER ENGLISCHLEHRER AN DER UNIVERSITÄT HRADEC KRÁLOVÉ

Interaktive Tafeln haben sich in den letzten Jahren zu einem Phänomen des modernen Bildungsprozesses entwickelt. Trotz der relativ weiten Verbreitung dieses Mediums in den Schulen gibt es bislang keine in gleichem Maß ausgearbeitete Methodologie, welche diesem Trend entspricht. Viele Lehrer wissen sich daher keinen Rat mit dieser neuen Technologie und bleiben bei deren Nutzung bestenfalls an der Oberfläche, ohne ihr volles Potenzial zu nutzen. Wir sind uns dieses Problems bewusst und bemühen uns in der prägradualen Vorbereitungsphase zum Lehramt an unserer Fakultät diesen Mangel zu beheben und somit auf die Bedürfnisse nicht nur der künftigen Lehrer, sondern der bereits praktizierenden Lehrer zu reagieren. Der vorliegende Beitrag zieht die gesamte Situation an den Schulen in Betracht und beschreibt mögliche Ansätze zur Verbesserung.

WPROWADZENIE TABLICY INTERAKTYWNEJ NA STUDIACH WYŻSZYCH DLA NAUCZYCIELI JĘZYKA ANGIELSKIEGO NA UNIWERSYTECIE W HRADCU KRÁLOVÉ

Tablica interaktywna stała się w ostatnich latach fenomenem nowoczesnego procesu nauczania. Pomimo jej stosunkowo masowego rozpowszechnienia w szkołach wszystkich typów, do tej pory nie opracowano w takim samym stopniu kompleksowej metodologii uwzględniającej taki trend. W efekcie wielu nauczycieli nie potrafi wykorzystać nowej, oferowanej im, technologii, co skutkuje brakiem wykorzystywania jej pełnego potencjału. Mając świadomość tego problemu, staramy się na naszym wydziale na studiach licencjackich i magisterskich kształcić przyszłych nauczycieli zniwelować ten niedobór, reagując nie tylko na potrzeby przyszłych dydaktyków, ale także nauczycieli już wykonujących swój zawód. W niniejszym artykule autor analizuje ogólną sytuację w szkołach oraz opisuje możliwe sposoby jej poprawy.